

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема:

“Препоръчителен модел на трудова безопасност за предотвратяване на пътнотранспортни произшествия в Република Турция”,

представен от **Суат Саръ** за присъждане на образователно-научна степен “доктор” по научна специалност *Техника на безопасността на труда и противопожарна техника* към катедра “Строителство на сгради и съоръжения” на Архитектурен факултет на ВСУ “Черноризец Храбър”
от проф. д-р инж. Стефан Терзиев

Предложеният дисертационен труд от докторанта Суат Саръ е в обем от 122 страници с фигури, таблици и едно приложение, като е разработен в увод, 4 глави и използвана литература от 80 заглавия на английски, немски и турски език, оформен на много добро ниво.

1. Кратки биографични данни

Инж. Суат Саръ е роден през 1957 г., завършил е бакалавърска и магистърска степен в Технически университет Йълдъз – Република Турция, след което е работил в големи транспортни фирми в Р Турция до 2011 г., от 2011 до 2013 година – също в транспортни фирми в Риад – Саудитска Арабия, а от 2013 година до сега – като главен координатор на проектите за градския и метро транспорт на Лахор – Пакистан.

2. Актуалност на разработения труд

Темата е актуална и важна, което произтича от стремежа за свеждане до минимум както на човешките жертви, така и на материалните щети при

пътно-транспортните произшествия, които въпроси не са решени на необходимото ниво както на теория, така и на практика в Р Турция и много други страни. Това налага активното използване и прилагане на съвременни методи и технологии за качествено обучение на водачите на МПС, както от гледна точка на тяхната безопасност, така и на другите участници в движението.

Цел:

Целта на разработката е задълбочен сравнителен анализ на причините за ПТП в Р Турция на базата на немския модел и възможностите за минимизиране на човешките жертви и материалните щети.

Задачите, чрез които се постига целта на този труд са следните:

- 1. Задълбочено анализиране на възможните активни и пасивни средства и предложения на мерки за предотвратяване на ПТП (увеличение на санкциите, разширяване и обезопасяване на пътищата, необходим брой табели и др.)*
- 2. Адаптиране към условията на Р Турция на немския модел за решаване на проблемите на безопасността на движение*
- 3. Изследване и предлагане на по-ефективни форми на организация на движението (трафика) за намаляване на ПТП и последствията при тях.*
- 4. Анализиране качеството на обучение по отношение на трудовата безопасност на участниците в движението и предложения за подобряване на неговата ефективност.*

Уводната част на работата обхваща задълбочен анализ за състоянието на проблема на базата на много статистически материал в света, Европа и Р Турция. Анализът на данните именно обуславя целта и задачите на настоящата работа.

Първа глава разглежда нормативната база за безопасни условия на труд в транспорта, различните видове превозни средства, длъжностните характеристики на водачите, както и тяхното поведение по време на работа. Анализирани са законодателните разпоредби в Р Турция за качеството на обучение на водачите на МПС. Авторът прави критичен анализ на броя ПТП и МПС, както от гледна точка на резултатите в Р Турция, така и на тези в Германия, чиито резултати в това отношение са най-добри. Направено е сравнение на законодателните наредби и добрите практики, свързани с транспорта и безопасността на движението.

Втора глава разглежда причините за ПТП, като се анализират: допуснатите пропуски в курсовете за подготовка на кадрите за транспорта, пътни стандарти, липса на култура в транспорта, липсата на достатъчна вертикална и хоризонтална маркировка, шофиране след употреба на алкохол, умората, както и липсата с години на опреснителна информация по въпросите на безопасните условия на труд в транспорта. Задълбочено са анализирани основните проблеми и причините за катастрофи в Р Турция, с което се обосновава и необходимостта да се прилага германския модел на транспорт.

В трета глава авторът разглежда приложението на модела в Р Турция, като основната стъпка е използването на немския модел в школите за обучение на кадри в страната. Подробно са описани и онагледени отделните елементи на предложения модел:

- Шофьорски курсове – обучение и изпити
- Центрове за шофьорски курсове и тестове за правоспособност
- Обхват на обучение в курсовете
- Основните цели на школите (академии)
- Методите, които се препоръчват от школите
- Психология на транспорта

Предложеният модел, както и отделните му етапи са сравнени и илюстрирани с добрите практики на немския модел. В тази глава са и основните приноси на дисертацията.

Четвърта глава обхваща резултатите и препоръките от проучването и изследването, както и какво трябва да се направи и как да се приложат тези резултати. На базата на извършените изследвания се обосновават:

- Основните правила, необходими за намаляване на ПТП
- Основните елементи за предотвратяване на ПТП
- Предложения за обучение на инженери и докторанти в областта на транспорта
- Развитие и приоритети на безопасността на труда в транспорта

Като резултат от задълбочените изследвания и богатия си личен опит в областта на обучение на водачи на МПС и безопасните условия на труд в транспорта, докторантът е разработил в табличен вид *Приложение 1 за „Измерване на ефективността на мерките на модела след адаптиране на реформата“*, което е изключително лично негово дело.

Необходимо е да се отбележи, че всяка от главите завършва с резултати, които практически са изводите към съответната глава

Автореферат

Авторефератът отразява всички основни части на дисертационния труд, отговаря на изискванията и дава възможност ясно да се покажат научно-приложните и приложни приноси на работата

3. Степен на познаване състоянието на проблема

Докторантът отлично е запознат със състоянието на проблема в Р Турция, САЩ, Европейския съюз и Германия. Германският модел на обучение и управление на дейността по безопасност на движение и условията

на труд е адаптиран и усъвършенстван към условията на Р Турция от докторанта и предложен за приложение в страната

4. Научни, научно-приложни и методични приноси на дисертанта

Научно-приложни приноси:

1. Създаден е адаптиран за условията на Р Турция аналогичен на немския модел на обучение на водачи на МПС и управление на дейността по безопасност на движението

Приложни приноси:

1. Създадена е методика за *„Измерване на ефективността на мерките на модела след адаптиране на реформата“*.
2. Обогаляване на съществуващите знания с нови изследвания, информация, сравнителен анализ и предложения
3. Приложение на научните приложения в практиката

5. Преценка на публикациите по темата на дисертацията

Докторантът е представил шест публикации по темата на дисертацията, от които в съавторство: една (сборник на международен конгрес) и пет самостоятелни публикации от научни конференции с международно участие. Всички те отразяват отделни моменти от дисертацията и по този начин са апробирани съществени части от нея преди защитата ѝ. Специалистите са имали възможност да се запознаят с изследванията, изводите и препоръките на автора. Тази дейност оценявам като изцяло положителна и приемам, че публикациите са лично дело на докторанта

6. Мнения, препоръки и забележки

Дисертационният труд е структуриран правилно, като целта и задачите на дисертацията са коректно дефинирани, обектът, предметът и границите на изследването са определени правилно. Графичното оформление на труда е много добро, като в текстовата част са налице някои правописни и синтактични грешки.

Считам, че дисертацията и авторефератът са разработени професионално, на високо ниво и в нужния обем и качество.

7. Заключение

Най-отговорно считам, че представеният дисертационен труд и автореферат са разработени на високо ниво, с нужното качество и в достатъчен обем и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България – ЗРАСРБ (ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15.10.2010 г. и изм. ДВ, бр. 101 от 28.12.2010 г), Правилника към него и Инструкция 6 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Гореизложеното ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят на инж. Суат Саръ образователната и научна степен „доктор“.

9.01.2017 г.

Варна

проф. д-р инж. Стефан Терзиев